

luonnos 12.12.2023

MAA- JA METSÄTALOUSMINISTERIÖ
Neuvotteleva virkamies
Suvi Ruuska

Muistio
12.12.2023

Liite 1

VALTIONEUVOSTON ASETUS VUODELTA 2023 MAKSETTAVASTA TUOTANTOSIDONNAISESTA TULOTUESTA ANNETUN VALTIONEUVOSTON ASETUKSEN MUUTTAMISESTA

1. Asian tausta ja asetuksenantovaltuudet

Rahoituskaudella 2023-2027 Euroopan unionin kokonaan rahoittamasta tuotantosidonnaisesta tulotuesta säädetään jäsenvaltioiden yhteisen maatalouspolitiikan nojalla laadittavien, Euroopan maatalouden tukirahastosta (maataloustukirahasto) ja Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahastosta (maaseuturahasto) rahoitettavien strategiasuunnitelmien (YMP:n strategiasuunnitelmat) tukea koskevista säännöistä sekä asetusten (EU) N:o 1305/2013 ja (EU) N:o 1307/2013 kumoamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2021/2115, jäljempänä suunnitelma-asetus, 32 -35 artikloissa. Suunnitelma-asetuksen 33 artiklan mukaan tuotantosidonnaista tulotukea voidaan myöntää tietyillä aloilla ja tiettyihin tuotantoihin tai tiettyihin niihin sisältyviin maatalouden muotoihin, jos ne ovat tärkeitä sosioekonomisista tai ympäristöön liittyvistä syistä.

Suunnitelma-asetuksen 101 artiklan 3 kohdan a alakohdan perusteella jäsenvaltio voi käyttää suorien tukien, mukaan lukien tuotantosidonnainen suora tulotuki, muodossa olevia interventioita koskevia määrärahoja muihin interventioihin suorien tukien muodossa ilman, että jäsenvaltio muuttaa 119 artiklan mukaisesti YMP:n strategiasuunnitelmaansa. Suunnitelma-asetuksen 102 artiklan 2 kohdan perusteella jäsenvaltio voi vahvistaa YMP:n strategiasuunnitelmassaan (CAP-suunnitelma) kullekin suorien tukien toimenpiteelle suunnitellun yksikkötukitason lisäksi minimi- ja maksimi yksikkötukitason. Mainittujen säännösten perusteella jäsenvaltio voi muuttaa CAP-suunnitelmassa mainittuja tukijärjestelmäkohtaisia enimmäismääriä ja yksikkötukien tasoja, mikä on tietyissä tilanteissa tarpeen, jotta EU-määrärahoja ei jäisi käyttämättä. Suomi on sisällyttänyt kyseisen toimintamahdollisuuden CAP-suunnitelmaansa, minkä perusteella nyt esitettävät muutokset ovat tehtävissä.

Kansallisesti tuotantosidonnaisesta tulotuesta säädetään Euroopan unionin suorista viljelijätuista annetussa laissa (1332/2022). Valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää tarkemmin tuotantosidonnaisesta tulotuesta lain 15 §:n 5 momentin, 16 §:n 4 momentin ja 17 §:n 2 momentin perusteella. Edellä mainittujen säännösten perusteella on annettu valtioneuvoston asetus vuodelta 2023 maksettavasta tuotantosidonnaisesta tulotuesta (1383/2022).

Vuodelta 2023 maksettavasta tuotantosidonnaisesta tulotuesta annettua valtioneuvoston asetusta ehdotetaan muutettavaksi. Asetuksella ehdotetaan tarkennettavaksi vuodelta 2023 maksettavan emo- ja lypsylehmäpalkkion, sonnipalkkion ja ulkosaariston nautapalkkion yksikkökohtaisia määriä ensimmäisessä maksuerässä palkkioihin käytettävissä oleva määräraha huomioon ottaen. Palkkioiden yksikkökohtaisia määriä tarkennettaisiin vuoden 2023 tukihaun ja valvonnan tulosten perusteella.

Palkkiot on tarkoitus maksaa helmikuussa 2024. Vuodelta 2023 maksettavasta emo- ja lypsylehmäpalkkiosta, sonnipalkkiosta ja ulkosaariston nautapalkkiosta on tarkoitus maksaa ensimmäisessä maksuerässä noin 70 prosenttia.

Tuotantosidonnaisen tulotuen palkkiokohtaisia enimmäismääriä ja palkkioiden yksikkökohtaisia määriä voidaan muuttaa vielä palkkioiden toisen maksuerän yhteydessä, jos se on tarpeen EU-määrärahojen tarkemman ja tarkoituksenmukaisen kohdentamisen takia.

2. Asetuksen valmistelu

Asetusehdotus on valmisteltu virkatyönä maa- ja metsätalousministeriössä yhteistyössä Ruokaviraston kanssa.

Asetusehdotuksesta on pyydetty lausunto valtiovarainministeriöltä, Ahvenanmaan maakunnan hallitukselta, Ruokavirastolta, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksilta, Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry:ltä, Svenska Lantbruksproducenternas Centralförbund SLC rf:ltä, ProAgria Keskusten Liitolta, Svenska lantbrukssällskapens förbund rf:ltä, Evijärven Peruna Oy:ltä, Finnamyl Oy:ltä, Elintarviketeollisuusliitto ry:ltä, Maidonjalostajien ja meijeritukkauppioiden liitto ry:ltä, Kauppapuutarhaliitto ry:ltä, Pihvikarjaliitto ry:ltä, Suomen Lammasyhdistys ry:ltä, Suomen Vuohiyhdistys ry:ltä, Puutarhaliitto ry:ltä, Suomen Teurastamoyrittäjät ry:ltä, Lihakeskusliitto ry:ltä, Sucros Oy:ltä ja ProRuis ry:ltä.

3. Pykäläkohtaiset perustelut

7 § 1 mom.

Asetuksen 7 §:n 1 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että emo- ja lypsylehmäpalkkion tukitasoja ensimmäisessä maksuerässä tarkennettaisiin. Valtioneuvoston asetuksella (1383/2022) säädetty tukitasot olivat arvioita, joita nyt ehdotetaan vielä tarkennettavaksi vuoden 2023 tukihaun ja valvonnan tulosten perusteella ennen emo- ja lypsylehmäpalkkion ensimmäisen erän maksamista. Tarkennuksessa otettaisiin huomioon se eläinmäärä, josta palkkiota on vuonna 2023 haettu, mahdolliset valvonnasta aiheutuneet muutokset kyseiseen eläinmäärään ja muut valvonnan seuraamukset. Vuodelta 2023 maksettavan lypsylehmäpalkkion ensimmäinen maksuerä on tarkoitus maksaa helmikuussa 2024.

Edellä mainittujen seikkojen perusteella emo- ja lypsylehmäpalkkion eläinkohtaista määrää ehdotetaan muutettavaksi. Emo- ja lypsylehmäpalkkiota ehdotetaan maksettavaksi Manner-Suomen tukialueella AB enintään xxx euroa eläintä kohden. Emo- ja lypsylehmäpalkkiota ehdotetaan maksettavaksi Manner-Ahvenanmaalla enintään xxx euroa eläintä kohden.

9 § 1 mom.

Asetuksen 9 §:n 1 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että sonnipalkkion tukitasoja ensimmäisessä maksuerässä tarkennettaisiin. Valtioneuvoston asetuksella (1383/2022) säädetty tukitasot olivat arvioita, joita nyt ehdotetaan vielä tarkennettavaksi vuoden 2023 tukihaun ja valvonnan tulosten perusteella ennen sonnipalkkion ensimmäisen erän maksamista. Tarkennuksessa otettaisiin huomioon se eläinmäärä, josta palkkiota on vuonna 2023 haettu, mahdolliset valvonnasta aiheutuneet muutokset kyseiseen eläinmäärään ja muut valvonnan seuraamukset. Vuodelta 2023 maksettavan sonnipalkkion ensimmäinen maksuerä on tarkoitus maksaa helmikuussa 2024.

Edellä mainittujen seikkojen perusteella sonnipalkkion eläinkohtaista määrää ehdotetaan muutettavaksi. Sonnipalkkiota ehdotetaan maksettavaksi Manner-Suomen tukialueella AB ja Manner-Ahvenanmaalla enintään xxx euroa eläintä kohden. Sonnipalkkiota ehdotetaan maksettavaksi tukialueella C enintään xxx euroa eläintä kohden.

11 § 1 mom.

Asetuksen 11 §:n 1 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että ulkosaariston nautapalkkion tukitasoja ensimmäisessä maksuerässä tarkennettaisiin. Valtioneuvoston asetuksella (1383/2022) säädetyt tukitasot olivat arvioita, joita nyt ehdotetaan vielä tarkennettavaksi vuoden 2023 tukihaun ja valvonnan tulosten perusteella ennen ulkosaariston nautapalkkion ensimmäisen erän maksamista. Tarkennuksessa otettaisiin huomioon se eläinmäärä, josta palkkiota on vuonna 2023 haettu, mahdolliset valvonnasta aiheutuneet muutokset kyseiseen eläinmäärään ja muut valvonnan seuraamukset. Vuodelta 2023 maksettavan ulkosaariston nautapalkkion ensimmäinen maksuerä on tarkoitus maksaa helmikuussa 2024.

Edellä mainittujen seikkojen perusteella ulkosaariston nautapalkkion eläinkohtaista määrää ehdotetaan muutettavaksi. Nautapalkkiota ehdotetaan maksettavaksi tukialueen AB ulkosaaristossa enintään xxx euroa eläintä kohden.

4. Taloudelliset vaikutukset

Tuotantosidonnainen tulotuki on kokonaan Euroopan unionin rahoittamaa tukea. Emo- ja lypsylehmäpalkkio, sonnipalkkio ja ulkosaariston nautapalkkio maksetaan vuoden 2024 valtion talousarvion momentilta 30.20.41 (EU-tulotuki ja EU-markkinatuki). Vuoden 2024 valtion talousarviota koskevan hallituksen esityksen (HE 41/2023) mukaan kyseisen momentin määräraha on 522,400 miljoonaa euroa. Momentin määrärahasta käytetään vuoden 2023 emo- ja lypsylehmäpalkkiota varten enintään noin 30,7 miljoonaa euroa, vuoden 2023 sonnipalkkiota varten enintään 23,8 miljoonaa euroa ja vuoden 2023 ulkosaariston nautapalkkiota varten enintään noin 1,5 miljoonaa euroa eli yhteensä noin 56,1 miljoonaa. Vastaavat Euroopan unionilta saatavat tulot tuloutetaan momentille 12.30.01 (EU:n maataloustukirahastosta saatavat tulot).

6. Lausuntopalaute

7. Laintarkastus

Asetusehdotusta ei ole tarkastettu oikeusministeriön laintarkastuksessa asian vähäisen yleisen merkityksen vuoksi.

8. Voimaantulo

Asetus on tarkoitettu tulemaan voimaan x.x.2024.

Esitys: Esitetään, että valtioneuvosto antaa asetuksen vuodelta 2023 maksettavasta tuotantosidonnaisesta tulotuesta annetun valtioneuvoston asetuksen muuttamisesta.